

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

БОНЕВА срещу БЪЛГАРИЯ

(жалба № 53820/00)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

16 ноември 2006г.

ОКОНЧАТЕЛНО

16/02/2007

Решението става окончателно при обстоятелствата по член 44, § 2 на Конвенцията. Може да бъде предмет на редакторска преработка.

По делото „Бонева срещу България,

Европейският съд по правата на човека (Пето отделение), на заседание в състав:

Г-н П. ЛОРЕНЦЕН, *Председател*,

г-жа С. БОТУШАРОВА,

г-н К. ЮНГВИРТ,

г-н Р. МАРУСТ,

г-н ДЖ. БОРЕГО БОРЕГО,

г-жа Р. ЯГЕР,

г-н М. ВИЛИГЕР, *съдии*,

и г-а К. УЕСТЕРДИК, *секретар на отделението*,

След като се оттегли на заседание на 23 октомври 2006г.,

Предоставя следното решение, постановено на горепосочената дата:

ПРОЦЕДУРАТА

1. Делото е образувано по жалба (№ 53820/00) срещу Република България, заведена в Съда на основание на член 34 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (“Конвенцията”) от г-жа Мариана Йорданова Бонева, българска гражданка, родена през 1967г. и живуща в Кирково (“жалбоподателка”), на 12 октомври 1999г.

2. Жалбоподателката беше представлявана от г-ца Е. Недева, адвокат, практикуващ в Пловдив.

3. Българското правителство (“Правителството”) беше представлявано от неговите агенти – г-жа М. Димова и г-жа М. Коцева от Министерство на правосъдието.

4. Жалбоподателката твърди, че след арестуването и на 30 септември 1999г. тя не е изправена незабавно пред съдия или друго длъжностно лице, упълномощено от закона да изпълнява съдебни функции.

5. С решение от 10 ноември 2005г. Съдът обяви жалбата за частично допустима.

6. Страните не представиха допълнителни писмени становища по същество (Правило 59 § 1).

ФАКТИТЕ

I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО

7. По релевантното време, жалбоподателката е била ръководител на финансовия отдел на община Кирково.

8. На 28 септември 1999г. срещу нея е открито предварително следствие и тя е арестувана. След като припаднала тя била освободена още същия ден и била заведена за лечение в медицинско заведение..

9. На 30 септември 1999г. жалбоподателката отново е арестувана, обвинена в присвояване на средства и злоупотреба със служебно положение и е задържана под стража с решение на следователя, одобрено от Районна прокуратура – Кърджали.

10. На 4 октомври 1999г. жалбоподателката подава жалба срещу задържането си.

11. На 8 октомври 1999г. жалбоподателката е доведена пред Окръжен съд – Кърджали в контекста на разглеждането на нейната жалба. Вътрешният съд отхвърля нейната жалба с мнозинство на основание на това, че тя е обвинена в тежко престъпление, което води до задължително задържане.

12. В отговор на друга жалба срещу задържането ѝ, на 21 октомври 1999г. Кърджалийският окръжен съд освобождава жалбоподателката под гаранция, защото констатира, *inter alia*, че нейният син е развил заболяване в резултат от задържането на неговата майка.

13. На 28 февруари 2002г. е внесен обвинителен акт срещу жалбоподателката в Районен съд – Момчилград за присвояване на средства и престъпление по служба.

14. В решение от 7 май 2004г. Районен съд- Момчилград оправдава жалбоподателката по обвиненията срещу нея. Решението влязло в сила на 20 май. 2004 г.

II. РЕЛЕВАНТНО ВЪТРЕШНО ПРАВО

15. Към релевантното време и до реформата на НПК от 1 януари 2000г. арестуваното лице се довежда пред следовател, който решава дали той/тя трябва да задържан под стража. Решението на следователя подлежи на одобрение от прокурор. Според българското право ролята на следователите и прокурорите е обобщена в параграфи 25-29 от решението на Съда по делото *Николова срещу България* [GC] (№ 31195/96, §§ 45-53, ЕСПЧ 1999-II).

ПРАВОТО

I. ТВРЪДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛ. 5 § 3 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

16. Жалбоподателката се оплаква, че след ареста на 30 септември 1999г. тя не е изправена незабавно пред съдия или друго длъжностно лице, упълномощено от закона да изпълнява съдебни функции.

Член 5 § 3 от Конвенция предвижда като релевантно:

“Всеки арестуван или лишен от свобода в съответствие с разпоредбите на т. 1(с) на този член трябва своевременно да бъде изправен пред съдия или пред длъжностно лице, упълномощено от закона да изпълнява съдебни функции...”

17. Правителството се съгласява, че законодателството в сила преди 1 януари 2000г. не изисква задържаните да се довеждат пред съдия или друго длъжностно лице, упълномощено от закона да изпълнява съдебни функции. От друга страна, то твърди, че жалбоподателката е разполагала с процедура за обжалване на задържането, от която се е възползвала и в резултат е доведена пред съдия на 8 октомври 1999г. Поради това Правителството е на мнение, че жалбоподателката *de facto* е доведена незабавно пред съдия или друго служебно лице, упълномощено от закона да изпълнява съдебни функции, така както се изисква по член 5 § 3 от Конвенцията..

18. В отговор жалбоподателката се позовава на съдебната практика на Съда, където той е установявал нарушение, тъй като до 1 януари 2002 г. досъдебното задържане се е разпореждало от прокурор или от следовател, които не могат да се считат за „съдия (и)” или “друго служебно лице[a]”, изпълняващи съдебна функция (*Асенов и други срещу България*, решение от 28 октомври 1998, *Сборник с решения и постановления* 1998-VIII, цитираната по-горе *Николова, Шишков срещу България*, № 38822/97, ЕСПЧ 2003-I (извадки), *Янков срещу България*, № 39084/97, ЕСПЧ 2003-XII (извадки) и *Хаманов срещу България*, № 44062/98, 8 април 2004г.).

19. Съдът отбелязва, че това оплакване е идентично с онези в предишни дела срещу България, в които Съдът е открил нарушение, тъй като досъдебното задържане до 1 януари 2000г. е било разпоредено от прокурор или следовател, които не могат да се считат за „съдия (и)” или “друго служебно лице[a]”, изпълняващи съдебни функции (виж цитираните по-горе *Асенов и други*, §§ 142-50 и *Николова*, §§ 45-53).

20. В своето становище Правителството твърди, *inter alia*, че властите са спазили тази разпоредба, защото жалбоподателката е доведена пред съдия на 8 октомври 1999г., когато Окръжен съд - Кърджали е разгледал първата ѝ жалба срещу задържането.

21. Обаче, Съдът подчертава, че съдебният контрол по член 5 § 3 от Конвенцията трябва да е незабавен, един въпрос, който се преценява за всеки отделен случай според неговите специфични характеристики (виж *De Jong, Baljet and Van den Brink v. the Netherlands*, решение от 22 май 1984г., серия А № 77, стр. 24-25, §§ 51-52). Обхватът за гъвкавостта при тълкуването и прилагането на понятието за незабавност е много ограничен (*Brogan and Others v. the United Kingdom*, решение от 29 ноември 1988г., серия А № 145-В, стр. 33, § 62, и *Aquilina v. Malta* [GC], № 25642/94, § 48, ЕСПЧ 1999-III).

22. Освен незабавен, съдебният контрол на задържането трябва да бъде автоматичен и не може да бъде поставян в зависимост от предишна молба от задържаното лице (виж горесцитирания *De Jong, Baljet and Van den Brink*, стр. 24, § 51, и горесцитираното *Aquilina*, § 48).

23. Съдът отбелязва, че по делото *Brogan and Others* (виж позоваването по-горе) той е постановил, че оправдано задържане под стража в полицията, което е продължило четири дни и чест часа, без съдебен контрол, е в нарушение на изискването за незабавност. Като прилага тази обосновка по настоящото дело, едно задържане, продължило осем дни без съдебен контрол, също трябва да се счита за нарушение на изискването за незабавност по член 5 § 3 на Конвенцията. Освен това жалбоподателката е била доведена пред съдия на 8 октомври 1999г. едва в резултат от подадената от нея жалба срещу задържането ѝ, а не по ангажимент на властите

24. С оглед на гореизложеното Съдът счита, че е налице нарушение на член 5 § 3 от Конвенцията в частта, че след задържането ѝ на 30 септември 1999г. властите не са довели жалбоподателката незабавно пред съдия или друго длъжностно лице, упълномощено от закона да изпълнява съдебни функции.

II. ПРИЛАГАНЕ НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

25. Член 41 от Конвенцията предвижда:

“Ако Съдът установи, че е имало нарушение на Конвенцията или на протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение. Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевшата страна.”

А. Вреди

26. Жалбоподателката претендира за 2,000 евро (EUR) за неимуществени вреди. Тя твърди, че е изпитала страдание в резултат от задържането ѝ и счита, че ако е била доведена незабавно пред

съдия, тя вероятно е щяла да бъде освободено преди 21 октомври 1999г.

27. Правителството не представя коментари по претенциите на жалбоподателката по отношение на неимуществените вреди.

28. Съдът намира аргумента на жалбоподателката за недоказан. Все пак, като взема под внимание своята констатация за нарушение на член 5 § 3 от Конвенцията (виж параграф 24 по-горе) и като решава по справедливост, той отсъжда 500 EUR по тази точка, плюс всяка такса, която може да е дължима върху тази сума.

В. Разходи и разноски

29. Жалбоподателката претендира за EUR 2,630 за 43 часа правна работа, извършена от нейния адвокат пред вътрешните съдилища при часова ставка от EUR 50 или EUR 80 в зависимост от вида положен труд. Тя също така претендира за EUR 1,605 за 22.5 часа правна работа на нейния адвокат пред Съда при часова ставка от EUR 50 или EUR 80 в зависимост от работата. Жалбоподателката също така претендира за EUR 129 за преводи, телефонни услуги, фото копиране, пощенски и офис разходи на нейния адвокат. Общата претендирана сума е EUR 4,364. Тя представя споразумение за хонорар, график на извършената правна работа, фактури за разходите за преводи и пощенски разписки. Жалбоподателката иска направените разходи и разноски да бъдат платени директно на нейния адвокат – г-жа Е. Недева.

30. Правителството не представя коментари по претенциите на жалбоподателката за разходи и разноски.

31. Съдът подчертава, че според неговата съдебна практика, един жалбоподател има право на възстановяване на неговите разходи и разноски, доколкото е доказано, че те са направени фактически и по необходимост и са в разумно количество. В този конкретен случай той е на мнение, че часовата ставка и броят претендирани часове както за работата пред вътрешните съдилища, така и за работата пред Съда, изглеждат прекомерно завишени и на това основание е необходимо да се приложи намаление. Освен това, повечето от оплакванията на жалбоподателката са обявени за недопустими (виж параграф 5 по-горе). Следователно, като взема под внимание всички релевантни фактори Съдът намира за разумно да присъди сумата от EUR 750 за разходи и разноски, плюс всяка една такса, която може да е дължима върху тази сума.

С. Лихва за просрочване

32. Съдът намира за уместно, лихвата за просрочване да е базирана на пределната лихва по заеми на Централната европейска банка, към които следва да се добавят три процентни пункта.

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД ГОРЕПОСОЧЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ, СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. *Установява* нарушение на член 5 § 3 от Конвенцията за това, че властите не са довели жалбоподателката незабавно пред съдия или друго служебно лице, упълномощено от закона за изпълнява съдебни функции след задържането ѝ на 30 септември 1999г.;
2. *Отсъжда*
 - (а) че Ответната държава следва да заплати на жалбоподателката в тримесечен срок от датата на влизане на решението в сила, съгласно член 44, § 2 от Конвенцията, следните суми, които се конвертират в български лева по фиксинга към деня на разплащането:
 - (i) EUR 500 (петстотин евро) за неимуществени вреди;
 - (ii) EUR 750 (седемстотин и петдесет евро) за разходи и разноски, платими по банковата сметка на адвоката на жалбоподателката в България- г-жа Е. Недева;
 - (iii) евентуално дължимите данъци и такси върху посочените по-горе суми;
 - (б) от датата на изтичане на гореспоменатите три месеца до разплащането, ще се дължи проста лихва върху сумата при ниво, равно на пределната лихва по заеми на Европейската централна банка по време на просрочения период плюс три процентни пункта;
3. *Отхвърля* останалата част от претенцията на жалбоподателката за обезщетение по справедливост..

Изготвено на английски и известно писмено на 16 ноември 2006г. в съответствие с член 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудия УЕСТЕРДИК
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН
Председател